

Fővárosi Ítéltábla

Az ügy száma:

1.Pf.20.528/2024/5.

A felperesek:

I.r. felperes I. rendű

cím

II.r. felperes II. rendű

cím

III.r. felperes III. rendű

cím

A felperesek képviselője:

Dr. Kelemen Anita ügyvéd I-III. rendű felperes képviselőjében

ügyvéd címe

Az alperes:

MÁV Zrt.

1087 Budapest, Könyves Kálmán körút 54-60.

Az alperes képviselője:

Dr. Szaksz Henriette kamarai jogtanácsos

1087 Budapest, Könyves Kálmán körút 54-60.

A per tárgya:

személyiségi jog megsértésének megállapítása

Az elsőfokú bíróság:

Fővárosi Törvényszék

A fellebbezéssel támadott határozat száma:

20.P.20.257/2024/12.

A fellebbezést benyújtó fél:

I., II. és III. rendű felperes

Ítélet

A Fővárosi Ítéltábla az I. rendű, a II. rendű és a III. rendű felperes keresetváltoztatását elutasítja és az elsőfokú ítéletet helybenhagyja.

Kötelezi a felpereseket, hogy 15 napon belül fizessenek meg személyenként az alperesnek 125.000 (százhuszonötezer) forint másodfokú perköltséget.

Megállapítja, hogy a felmerült 900.000 (kilencszázezer) forint kereseti és 1.200.000 (egymillió-kétszázezer) forint fellebbezési illeték az állam terhén marad.

A pártfogó ügyvédi díj viselésére teljes egészében, egymás közt egyenlő arányban a felperesek kötelesek.

Az ítélet ellen nincs helye fellebbezésnek.

Indokolás

[1] Az elsőfokú bíróság által megállapított tényállás szerint az alperes és az I. rendű felperes 1990. március 3-án lakásbérleti szerződést kötött az állami tulajdonú, az alperes vagyonkezelésében lévő település ingatlanra. A szerződés 1991. augusztus 3-án, az I. rendű felperes rokkantsági nyugdíjazásával megszűnt. Az ingatlant az I. rendű felperes házastársával (II. rendű felperes) és nagykorú gyermekével (III. rendű felperes) jelenleg is lakja.

[2] Az alperes 2002. november 18-án „Megállapodás lakáshasználat elismerésére” elnevezésű okiratot állított ki az I. rendű felperes részére. Ennek tartalma szerint a korábban kiutalt és bérelt ingatlant használhatja két hozzátartozójával együtt; használatért a tényleges lakbérrel egyenlő összegű használati díjat köteles fizetni, melynek mértékét a kezelő szerv állapítja meg; az I. rendű felperes nem gyakorolhatja azokat a jogokat, amelyeket a jogszabály kizárólag a bérlő számára biztosít; a lakáshasználati jogviszonyt a használó halála után csak az özvegye folytathatja, más jogszerűen befogadott családtag nem. Az I. rendű felperes az okiratot aláírta.

[3] Az alperes 2019. február 13-án felhívta az I. rendű felperest, hogy kössön vele két évre szóló bérleti szerződést, vagy 60 napon belül hagyja el az ingatlant, mivel annak használatára nincs jogcíme. A felhívás eredménytelen maradt.

[4] Az alperes 2019. október 15-én a Nagykáta Járásbíróságon ingatlankiürítési pert indított az I. rendű felperessel szemben. A bíróság az eljárást hivatalból megszüntette.

[5] Az alperes 2021. július 22-én az ingatlan kiürítése iránt ismét pert kezdeményezett, amelyben a jelen per felperesei alperesként viszontkeresetet terjesztettek elő a kétszeres bérleti díjnak megfelelő használati díj általuk megjelölt részének visszatérítése iránt.

[6] A járásbíróság a keresetet elutasította, a viszontkereset alapján pedig kötelezte jelen per alperesét 235.394 forint tőke és annak kamatai megfizetésére a felperesek részére. A másodfokú bíróság, az elsőfokú ítélet indokolását és rendelkező részét is részben megváltoztatta. Megállapította, hogy az I. rendű felperesnek kötelmi jellegű használati joga áll fenn az ingatlanon, az alperes cserelakás felajánlásával rendezheti a helyzetet. Az indokolás szerint az I. rendű felperest a 2002. november 18-i megállapodás alapján a szolgálati jogviszony megszűnését követően is megilleti a használati jog, ezért az alperes jogellenesen szólította fel a felpereseket az ingatlan kiürítésére.

[7] Az alperes 2023. május 23-án a cserelakás-felajánlási kötelezettségének teljesítése céljából lakásvizsgálatot tartott. Alkalmazottja a jegyzőkönyvben az I. rendű felperes ingatlan használatának jogcímeként „jogcím nélküli használat” tüntette fel. E tény a II. rendű felperes sérelmezte, ezért azt a jegyzőkönyvvezető a helyszínen javította.

[8] Az alperes jelenleg nem tud megfelelő cserelakást biztosítani a felpereseknek. A felek között több levélváltásra került sor a lakáshasználat, a lakásvizsgálat és a lakáskiürítési perben kihirdetett jogerős ítélet végrehajtása tárgyában.

[9] Az I-II. és a III. rendű felperes keresetében kérte annak megállapítását, hogy az alperes azzal a magatartásával, hogy

[10] - a jogviszony rendezésére irányuló leveleket küld nekik,

[11] - őket megfigyeli,

[12] - az ingatlannál megjelennek az alperes munkavállalói és megkérdezik tőlük, hogy mikor fognak onnan elköltözni,

[13] - az alperes a hivatkozott jegyzőkönyvben nem ismerte el a felpereseket a lakás jogszerű használóinak,

[14] megsértette az emberi méltósághoz, a jóhírnévhez és a magánélethez fűződő jogukat.

[15] A jóhírnév sérelme azzal is megvalósult, hogy az alperes őket jogcím nélküli használónak nevezi.

[16] Az I. rendű felperes kérte az alperes eltiltását attól, hogy a jövőben olyan tartalmú levelet küldjön neki, amelyben őt jogcím nélküli lakáshasználónak minősíti.

[17] A felperesek az alperestől személyenként 5.000.000 forint sérelemdíjat is követeltek. Valamennyien felszámították perköltségüket.

[18] Az érvényesíteni kívánt jog körében megjelölték a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (a továbbiakban: Ptk.) 2:42. § (1) bekezdését, a 2:43. §-át, a 2:51. § (1) bekezdését, a 2:52. § (1) bekezdését és a 2:53. §-át.

[19] Előadták, hogy a 2002. november 18-i megállapodás alapján az alperesnek tudnia kell arról, hogy életük végéig jogosultak az ingatlan használatára, ennek – és a bíróság döntésének – ellenére küldött leveleket a részükre 2019 óta. A másfél évig tartó per lelkileg és fizikailag is megviselte őket, azt lejáratausként, megfélemlítésként élték meg. Az alperes üldözi őket, ezzel sérti az emberi méltósághoz és magánélethez való jogukat. Az alperes alkalmazottai 2023-ban a lakás műszaki állapotának felmérése végett jelentek meg a lakásban. Mindezek miatt a felperesek folyamatosan attól rettegnak, hogy kiteszik őket az ingatlanból. Az alperes egy alkalommal a cserelakás biztosításaként egy örbódéba akarta őket költöztetni. A településen mindenki tudja, hogy a felpereseknek lakásrendezési problémája van, I. és II. rendű felpereseket megszólják a boltban, a vonaton is, önkényes lakásfoglalóknak nevezik, megalázzák és lenézik őket, valamint megjegyzéseket tesznek rájuk. Az alperes az egész közösséget ellenük hangolta.

[20] A II. rendű felperes az I. rendű felperes használati joga alapján él életvitelszerűen az ingatlanban. Az alperes az ő magánélethez való jogát is sérti, mivel ez őt is háborgatja a mindennapi életvitelében, félelemben kell élnie, ő is köteles túrni a lakásellenőrzéseket és őt is érinti az alperes azon figyelmeztetése, hogy kétszeres használati díj megfizetését helyezte kilátásba. Legtöbbször a II. rendű felperes jár a helyi boltba, tőle is megkérdezték már, hogy meddig fognak még ott lakni. Az alperes rendszeres megfigyelései és lakásellenőrzései, valamint az, hogy neki is bírósági tárgyalásokra kellett járnia, feszült idegállapotot eredményeztek nála, az örbódéba költöztetés pedig az emberi méltóságát sérti.

[21] A rokkantnyugdíjas III. rendű felperes a történetek miatt bizonytalanságot él meg. Születése óta beteg, egészségi állapota akadályozza munkaviszony létesítésében. Megszólják őt a helyi lakosok, az alperes lakásellenőrzés céljából bejár a szolgálati lakásba, ott fényképfelvételeket készít, a kétszeres használati díj kilátásba helyezése pedig különösen rosszul érinti, mert állapota miatt nem tud munkaviszonyt létesíteni.

[22] Az alperes valamennyi kereset elutasítását és a felperesek egyetemleges kötelezését kérte 650.000 forint perköltsége megtérítésében.

[23] Az 1990. augusztus 3-án létrejött lakásbérleti szerződés a szolgálati lakásra jogosító munkaviszony megszűnéséig jött létre, és mivel az I. rendű felperes munkaviszonya rokkantsági nyugdíjazásával, 1991. augusztus 3-án megszűnt, a szerződés szerinti megszűntető feltétel bekövetkeztével az I. rendű felperes bérleti jogviszonya is megszűnt. Az I. rendű felperessel 2002. november 18-án megállapodott a további használat feltételeiről. A jogerős ítélet értelmében az alperesnek cserelakás felajánlásával kellett volna megkísérelnie a

perbeli ingatlan használatának rendezését. A megállapodás tartalmából következően megilleti a jogviszony megszüntetése kezdeményezésének a joga.

[24] Előadta, hogy a 2023. április 24-i keltezésű levelében lakásvizsgálati értesítést küldött az I. rendű felperesnek, hogy 2023. május 23-án a lakás műszaki állapotát felmérhesse, ezt pedig annak érdekében tette, hogy a jogerős ítéletben foglalt cserelakás felajánlási kötelezettségének eleget tegyen. Részletezte a lakásvizsgálatkor történeteket, vitatta a felperesek azzal kapcsolatos állításait, és azt is, hogy bármilyen magatartásával megsértette a felperesek személyiségi jogait. A felperesek kizárólag szubjektív érzéseken alapuló érdeksérelmeket adtak elő, amelyeket meg kell különböztetni a személyiségi jogi sérelmektől. A perbeli lakás vonatkozásában nem élt tilos önhatalommal, nem lakoltatta ki a felpereseket önkényesen, nem zaklatta őket, és a felek közti jogvitát sem hozta nyilvánosságra, csupán felszólító levelet küldött az I. rendű felperes részére az ingatlan kiürítése érdekében. Emellett kizárólag az Alaptörvényben biztosított bírósághoz fordulás jogával élt.

[25] A lakásvizsgálatot cserelakás-biztosítási kötelezettsége teljesítésének érdekében tartotta meg, jogszerűen. Vitatta, hogy munkavállalói rendszeresen a felperesekhez járnának és hogy megkérdeznék őket, hogy mikor költöznek ki a lakásból. A lakásvizsgálat 2023. előtt is majdnem minden évben megtörtént. A felperesek nem bizonyították a környezetükre gyakorolt hatás tekintetében tett állításait. Vitatta, hogy a felpereseket örbódéba akarta volna költöztetni. Nem helyezte kilátásba újabb per megindítását, nem figyelte a felpereseket, és munkavállalói is csupán egyetlen alkalommal ellenőrizték a lakást.

[26] A felperesek által neki felrótt magatartások nem valósítják meg a magánélet sérelmét, a hivatkozott hátrányok az ún. bagatell-igény kategóriájába sorolhatóak, és a sérelemdíj-fizetési kötelezettség nem egyenes következménye a személyiségi jogsértésnek. Hivatkozott továbbá az előreláthatóság, az okozati összefüggés és a felróhatóság hiányára. A felperesek sérelemdíj iránti igényét alaptalannak minősítette, a megjelölt összecszerűséget pedig egyébként is eltúloztának tartotta.

[27] Az elsőfokú bíróság a felperesek kereseteit elutasította és az I. és II. rendű felperest az alperes javára személyenként 217.000 forint perköltség, a III. rendű felperest az alperes javára 216.000 forint perköltség megfizetésére kötelezte. Megállapította, hogy a pártfogó ügyvédi díj viselésére teljes egészében a felperesek kötelesek, a meg nem fizetett eljárási illeték pedig az állam terhén marad.

[28] Ítéletének indokolásában az alkalmazott jogszabályok körében idézte a Ptk. 2:42. § (1) bekezdését, a 2:43. §-t, a 2:51. § (1) bekezdését, a 2:52. § (1) bekezdését, a 2:53. §-t, a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Pp.) 265. § (1) bekezdését.

[29] Az elsőfokú bíróság jogi okfejtésében abból a jogértelmezésből indult ki, hogy a személyiségi jogsértés nem a fél szubjektív élményein alapul, azt objektív módon, a kívülvilágban megnyilvánuló következmények alapján kell megítélni. A bizonyított tények körében azt vizsgálta, hogy a felperesek jogcím nélküli használónak nevezése és az I. rendű felperesnek a 2023. május 23-i jegyzőkönyvben jogcím nélküli használóként történő megjelölése sérti-e a jogalap körében feltüntetett személyiségi jogokat.

[30] Annak tulajdonított jelentőséget, hogy a felek között a lakás használatával kapcsolatos jogi természetű vita van, álláspontjuk a lakáshasználat tekintetében eltérő. Az alperes előadásából kitűnően az alperesnek sérelmes az évtizedek óta fennálló ingatlanhasználat, amely szerint egyik felperes sem áll munkaviszonyban az alperessel, míg az alperes a jelenleg munkaviszonyban álló dolgozói lakhatását kívánja megoldani az ingatlannal.

[31] Az elsőfokú bíróság megállapítása szerint az alperes erre vonatkozó jogi álláspontjának kinyilvánítása nem lépte túl a jogvita kereteit, a fél a vitát nem hozta nyilvánosságra. A felperesek nem bizonyították, hogy az alperes személyiségi jogot sértő állításokat tesz, híresztel a településen. A 2023. május 23-i lakásvizsgálaton készült jegyzőkönyvbe történő téves bejegyzés sem értékelhető úgy, hogy az alperes megsértette a felperesek személyiségi jogát. Ennek oka az, hogy a jegyzőkönyvet a II. rendű felperes kérelme alapján a helyszínen javították, másrészt annak nincs a jogviszonyt megszüntető hatása. A felperesek a lakáskiürítési perben a bíróságtól jogvédelmet kaptak, az alperes az ítéletben foglalt kötelező rendelkezést teljesítette.

[32] Az a körülmény, hogy az alperes nem tekinti bérleti jogviszonynak a jelenlegi szerződést, nem a személyiségi jogok körében értékelhető. A bíróság a lakáskiürítési perben a 2002. novemberi megállapodást atipikus jogviszonynak minősítette, az alperes ebből következően helyes álláspontja nem tekinthető személyiségi jogot sértőnek.

[33] A felperesek nem bizonyították üldöztetésüket, megfigyelésüket, az alperes engedély nélküli fényképezését, többlet-tényállás hiányában a nekik nem megfelelő cserelakásba (örbödéba) költöztetést, illetve annak felajánlását mint magánéletükbe való beavatkozást. Ugyancsak nem bizonyították a helyi lakosok zaklató jellegű magatartását, ezért az alperes ezzel kapcsolatos magatartásának vizsgálata szükségtelen volt.

[34] A jogsértés megállapítására irányuló keresetek jogalapjának fennállása kizárta a további szankciók érdemi vizsgálatát.

[35] A felajánlott bizonyítási indítványokat az elsőfokú bíróság szükségtelennek tartotta és mellőzte.

[36] A felperesek teljes pervesztességének figyelembevételével a kereseti illetékről a Pp. 102. § (1) bekezdése alkalmazásával, a pártfogó ügyvéd díjával kapcsolatban a Pp. 101. § (3) bekezdése értelmében rendelkezett. Az alperes jogi képviselőjének munkadíja megfizetésére a Pp. 83. § (1) bekezdése alapján kötelezte a felpereseket, személyenként egyenlő arányban.

[37] Az ítélet ellen a felperesek fellebbeztek.

[38] Jogorvoslati kérelmük az ítélet teljes megváltoztatását és az alperes perköltségben marasztalását, másodlagos fellebbezési kérelmük pedig az elsőfokú perköltség mérséklését célozta a következők szerint.

[39] Az I. rendű felperes kérte annak megállapítását, hogy az „alperes azon magatartása, hogy jogviszony rendezésére irányuló, 2019. március 12-ei keltezésű levelet küldött az I. rendű felperesnek, megsértette az I. rendű felperes 2013. évi V. tv. 2:43. § b) pontjában biztosított magánélethez való jogát, jó hírnévhez való jogát és emberi méltósághoz való jogát azzal a kijelentéssel, hogy I. rendű felperes jogcím nélküli lakáshasználónak minősül, illetve, hogy a megállapodás lakáshasználat elismerés nem tekinthető lakásbérleti szerződésnek.”

[40] Kérte az alperes eltiltását a „további olyan tartalmú levelek megküldésétől, melyben I. rendű felperest jogcím nélküli lakáshasználónak minősíti”.

[41] Kérte továbbá annak megállapítását, hogy az „alperes azon magatartása, hogy jogviszony rendezésére irányuló, 2019. július 03-ai keltezésű levelet küldött az I. rendű felperesnek, megsértette az I. rendű felperes 2013. évi V. tv. 2:43.§ b) pontjában biztosított magánélethez való jogát, azzal a közléssel, hogy I. rendű felperes 2019. július 22. napjáig rendeltetésszerű használatra alkalmas állapotban, ingóságaitól kiürítve adja át a perbeli ingatlant.”

[42] A II. rendű felperes annak megállapítását kérte, hogy „az alperes azon magatartása, hogy jogviszony rendezésére irányuló, 2019. március 12-ei keltezésű levelet küldött a férjének, az I. rendű felperesnek, illetve azon magatartása, hogy olyan 2019. július 03-ai keltezésű levelet küldött a férjének, az I. rendű felperesnek, hogy ingóságaitól kiürítve hagyja el az ingatlant sérti a II. rendű felperes 2013. évi V. tv. 2:43.§ b) pontjában biztosított magánélethez való jogát, jó hírnévhez való jogát és emberi méltósághoz való jogát.”

[43] A III. rendű felperes annak megállapítását kérte, hogy „az alperes azon magatartása, hogy jogviszony rendezésére irányuló, 2019. március 12-ei keltezésű levelet küldött az édesapjának, az I. rendű felperesnek, illetve azon magatartása, hogy olyan 2019. július 03-ai keltezésű levelet küldött az édesapjának, az I. rendű felperesnek, hogy ingóságaitól kiürítve hagyja el az ingatlant sérti a III. rendű felperes 2013. évi V. tv. 2:43.§ b) pontjában biztosított magánélethez való jogát, jó hírnévhez való jogát és emberi méltósághoz való jogát.”

[44] Az I-II. és a III. rendű felperes személyenként 5.000.000 forint sérelemdíj megfizetésére kérte az alperes kötelezését.

[45] A másodfokú bíróság felülbírálati jogkörét a Pp. 369. § (3) bekezdésének c) pontja alapján határozták meg.

[46] Az elsőfokú bíróság döntésével megsértett anyagi jogi rendelkezések körében idézték a Ptk. 2:42. § (1)-(2) bekezdését, a 2:43. §-át, a 2:51. § (1) bekezdését, a 2:52. § (1) bekezdését és a 2:53. §-át.

[47] A felperesek szerint a levelek küldése sérti a magánélethez való jogukat, mert a mindennapjaikba zaklató jelleggel beavatkozik, és állandó félelemben tartja őket, továbbá ezáltal sérti az emberi méltósághoz való jogukat.

[48] Jogerős bírósági ítélet állapította meg, hogy az I. rendű felperesnek és házastársának kötelmi jogi igénye van a lakáshasználatra, mégis folyamatosan a jogviszony rendezésére irányuló leveleket kapnak az alperestől. A levelek küldésének a ténye, folyamatossága, a lakásellenőrzés és a fényképezés módja már túlmutat azon a módszeren, amivel alperesnek a lakáshasználatot rendeznie kellene. Az alperes folyamatosan kétségbe vonja a lakáshasználatra való jogosultságukat, ezzel a mindennapi életükbe avatkozik bele, zaklatja, félelemben tartja őket, mivel állandó bizonytalanságban telnek a napjaik.

[49] A III. rendű felperes betegséggel is küzd és nem tud elköltözni a szüleiktől, így kifejezetten nehezen éli meg e leveleket. A rendszeres levélküldés ténye a bíróság okfejtésével ellentétben a külvilágban is megnyilvánul, és alkalmas arra, hogy a mindennapi életvitelükbe beavatkozzon az alperes. A beavatkozás a mindennapi életvitelükbe felróható az alperesnek, tekintettel arra, hogy ismeri a jogerős ítélet tartalmát.

[50] Az alperes magatartásával okozati összefüggésben sérült a jó hírnévhez való joguk, mert az egész település és a vasútvonalon lakók is önkényes lakásfoglalóknak tartják őket. A sérelemdíj érvényesítéséhez fűződő igényük ez alapján nem nevezhető bagatell igénynek. Az ismétlődő jellegre, az évek óta tartó állapotra és a peres eljárásokra is figyelemmel a megjelölt sérelemdíj követelés bizonyított.

[51] A felperesek tényelőadásukkal bizonyították, hogy az alperes őrbódéba akarta költöztetni őket, illetve részletesen nyilatkoztak arról, hogy a településen, a vasútvonalon, a boltban és a vasúton folyamatosan megjegyzéseket tesznek rájuk a helyi lakosok. Ez csak úgy fordulhat elő, hogy a közösségi felületen is megjelenített a lakáshasználati konfliktus.

[52] Megítélésük szerint az elsőfokú bíróság által megállapított perköltség az alperes javára jelentősen eltúlzott. Az alperes egy beadványt terjesztett elő és a bíróság egy tárgyalást tartott. A többletmunkára a felperesek pertársaságából sem lehet következtetni.

[53] Az alperes fellebbezési ellenkérelmében az ítélet helybenhagyását és a felperesek másodfokú perköltségben marasztalását indítványozta.

[54] A perköltség körében a bírósági eljárásban megállapítható ügyvédi költségekről szóló 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet (a továbbiakban: Ükr.) 3. § (2) bekezdés *b)* pontja alapján – tekintettel a 3. § (5) bekezdésében foglaltakra – kamarai jogtanácsosi költséget számított fel. Az I. rendű felperest 125.000 forint, a II. rendű felperest 125.000 forint, a III. rendű felperest további 125.000 forint másodfokú perköltség megtérítésére kérte kötelezni.

[55] Az alperes megítélése, jogértelmezése a felperesek tényelődása nem minősül bizonyítéknak.

[56] Az elsőfokú ítélet indokolásának [40] bekezdésében a jogszabálynak megfelelően határozta meg a bizonyítandó tényeket, a [41] bekezdésben foglaltak szerint arról többször kioktatta a felpereseket. A felperesek bizonyítási indítványt nem tettek, a rendelkezésre bocsátott levelek és az alperes magatartása pedig nem sértett személyiségi jogot. Az alperes a felek közti lakáshasználattal kapcsolatos jogvita jogerős befejezését követően egyetlen levelében sem nevezte a felpereseket jogcím nélküli lakáshasználónak. Ezt az elsőfokú bíróság az ítélet indokolásának [44] bekezdésében is megállapította.

[57] Az elsőfokú bíróság helyesen jutott arra a következtetésre, hogy a felek közti korábbi jogvita kezdeményezésével a jelen per alperese alkotmányos perindítási jogával élve sem sértette a felperesek személyiségi jogát. A személyiségi jogsértés nem alapulhat pusztán feltételezésen, sem a fél szubjektív élményein.

[58] A bizonyítás mellőzése (elutasítása) tárgyában pedig a bíróságnak külön alakszerű határozatot sem kell hoznia, az ítélet indokolásában kell utalni arra, hogy a felek által felajánlott bizonyítást milyen okból mellőzte [Pp. 221. § (1) bekezdés]. Az elsőfokú bíróság az ítéletében (10. oldal, [51] bekezdés) kellő indokát adta az alperes által felajánlott bizonyítás mellőzésének.

[59] A fellebbezések alaptalanok.

[60] A Fővárosi Ítéltábla a fellebbezéseket a Pp. 376. § (1) bekezdése alapján tárgyaláson kívül bírálta el. Az elsőfokú bíróság ítéletének nem volt fellebbezés hiányában jogerőre emelkedett rendelkezése [Pp. 358. § (5) bekezdés], ezért azt a másodfokú felülbírálat teljes terjedelmében érintette, a fellebbezési kérelmek és a fellebbezési ellenkérelem korlátai között [a Pp. 370. § (1) bekezdése].

[61] A Fővárosi Ítéltábla a fellebbezésekben foglaltak alapján megállapította, hogy az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezésének nincs helye, ezért áttért az ügy érdemi felülbírálatára.

[62] A felperesek jogorvoslati kérelmükben azt sérelmezték, hogy az elsőfokú bíróság az ügy tényeire nem alkalmazta a Ptk. 2:42. § (1) bekezdését és a nevesített jogsértésekre vonatkozó rendelkezéseket, továbbá azok szankcióit. Ebből következően a jogorvoslati kérelem a megállapított tények másként minősítését célozta, amely a Pp. 369. § (3) bekezdés *c)* pont szerinti felülbírálati jogkörben érvényesülő rendelkezés.

[63] Az ítéltábla az előbbi korlátok között folytatott felülbírálat eredményeként megállapította, hogy az elsőfokú ítélet az irányadó anyagi jognak megfelel, a megállapított tényekből az elsőfokú bíróságtól eltérő jogi következtetés nem vonható le. Az ügy jogi megítélését tekintve a következő jogi szempontoknak tulajdonított jelentőséget.

[64] A felperesek írásban előterjesztett kereseti kérelmeit a perfelvételi tárgyaláson az elsőfokú bíróság összegezte. Annak tartalma megegyezik az elsőfokú ítélet indokolásának [14]-[17] bekezdéseiben foglaltakkal. Ezután a bíró kérdésére a felperesek jogi képviselője nyilatkozott a megállapításra irányuló keresetek tartalmáról. A tárgyalási jegyzőkönyvbe

foglaltak szerint „A megállapításra irányuló kereseti kérelmünk úgy néz ki pontosan, hogy mind a három hivatkozott személyiségi jog kapcsán kér mindhárom felperes megállapítást, a magánélethez, az emberi méltósághoz és a jóhírnévhez fűződő jog tekintetében is annak megsértése megállapítását kérjük azáltal, hogy jogviszony rendezésére irányuló leveleket kaptak a felperesek az alperestől, a felperesek úgy tartják, hogy megfigyeli őket az alperes, ott megjelennek az alperes munkavállalói és megkérdezik a felperesektől, hogy mikor fognak onnan elköltözni. (...) Valamint azzal is elkövette a jogsértést az alperes, hogy a hivatkozott jegyzőkönyvben sem ismerték el őket lakáshasználónak” (6. sorszámú jegyzőkönyv második bekezdés).

[65] A Pp. 183. § (1) bekezdése szerint a perfelvétel körében a felek keresetlevélben és perfelvételi iratban feltüntetett illetve perfelvételi tárgyaláson előadott tényre és jogra vonatkozó állítással, tagadással, be- vagy elismeréssel, ezekből következő kérelemmel, a tények megállapításához szükséges bizonyítási indítvánnyal, a bizonyítékok és a bizonyítási indítványok értékelésére vonatkozó nyilatkozattal, valamint bizonyítási eszköz rendelkezésre bocsátásával (a továbbiakban együtt: perfelvételi nyilatkozat) – a bíróság közrehatása mellett – meghatározzák a jogvita kereteit.

[66] A fél a perfelvételt lezáró végzés meghozataláig a perfelvételi nyilatkozatait – e törvény keretei között – az ellenfél hozzájárulása nélkül változtathatja meg [Pp. 183. § (4) bekezdés].

[67] Az idézett jegyzőkönyvi adatok és jogszabályi rendelkezések alapján a perfelvételi tárgyaláson a felperesek a korábbi nyilatkozataikkal szemben négy magatartást sérelmeztek személyiségi jogaik megsértését eredményezőként: az alperes a jogviszony rendezésére irányuló leveleket küld nekik; őket megfigyeli; az ingatlanán megjelennek az alperes munkavállalói és megkérdezik tőlük, hogy mikor fognak onnan elköltözni; az alperes a hivatkozott jegyzőkönyvben nem ismerte el a felpereseket jogszerű lakáshasználónak.

[68] A korábbiakban előadottakhoz képest ekkor már mindhárom felperes három személyiségi jog (az emberi méltósághoz, a jóhírnévhez és a magánélethez fűződő jog) megsértésének megállapítását kérte. A kereseti kérelmek egyéb elemei – az I. rendű felperesnek a jogsértéstől való eltiltásra irányuló kereseti kérelme és a felperesek külön-külön érvényesített sérelemdíj-követelése – változatlanul maradtak fenn.

[69] Az elsőfokú bíróság a tárgyaláson elhangzottakra is figyelemmel, a perfelvétel lezárásával rögzült nyilatkozatok alapulvételével folytatta le a bizonyítást és hozta meg érdemi határozatát.

[70] A Fővárosi Ítéltábla megállapította, hogy a jelen ítélet [39]-[43] bekezdéseiben feltüntetett fellebbezési kérelmek a kereseti kérelmekről oly módon térnek el, hogy az a keresetek megváltoztatását jelenti. Azokban ugyanis a felperesek által állított jogsértő magatartás és ezzel összefüggésben előadott kereseti kérelem nem egyezik az elsőfokú eljárásban előterjesztett perfelvételi nyilatkozatokkal. A fellebbezésben előadott megváltoztatási kérelem – a személyiségi jogsértések megállapítását illetően – mind az eredetileg előadott, mind a hiánypótlások után két alkalommal, különböző tartalommal közölt, mind a perfelvételi tárgyaláson előadott kereseti kérelemtől különbözik.

[71] A jogviszony rendezésére irányuló, 2019. március 12-i keltezésű levéllel kapcsolatos kereseti kérelem érdemi elbírálását egy további ok is akadályozza: a megfogalmazásából nem tűnik ki egyértelműen, hogy mi a jogsértő magatartás (a felperesek nem határozták meg, hogy a levél elküldését vagy az abból kiemelt két kijelentést sérelmezik-e). Az elsőfokú bíróság indokolásában erre értelemszerűen nem tért ki, ezért a tényállásban és a bizonyítékokat értékelő részben sem szerepel a levéllel kapcsolatos megállapítás.

[72] A Pp. 373. § (1) bekezdés első mondata szerint a fellebbezésben és a másodfokú eljárás során – a (2) – (5) bekezdésben foglalt kivételekkel – a keresetet megváltoztatni nem lehet. A felperesek fellebbezés előterjesztésével és tartalmának meghatározásával kapcsolatos eljárása nem minősül a Pp. kivételt engedő rendelkezéseinek hatálya alá tartozónak sem. A felperesek egyebekben a kereset megváltoztatására irányuló kérelmet nem terjesztettek elő és a keresetváltoztatást az alperes sem ismerte fel, ebből következően ellenkérelem-változtatást nem terjesztett elő.

[73] A felperesek fellebbezésben előadott kérelmeit a Pp. 7. § (1) bekezdés 12. pont *b)* pont szerint minősülő keresetváltoztatásnak kell tekinteni, ami a másodfokú eljárásban a Pp. 373. § szerint nem megengedett, különös figyelemmel arra, hogy a (2) – (5) bekezdésekben írt kivételes szabályok nem alkalmazhatóak. Ezért a másodfokú bíróság a meg nem engedett keresetváltoztatásokat a Pp. 373. § (1) bekezdése alapján elutasította.

[74] Az előbbi döntés miatt a felpereseknek nincs olyan elsődleges fellebbezési kérelme, amely alapján az elsőfokú ítélet érdemben felülbírálható lenne és annak hiányában az elsőfokú ítélet megváltoztatása a jogsértés megállapítása és értelemszerűen a jogsértéstől való eltiltás és a sérelemdíj tekintetében is kizárt.

[75] A másodlagos fellebbezések az alperes javára megítélt perköltség mérséklését célozták. Az ennek alapjául felhozott indokok azonban nem alkalmasak a felperesek által fizetendő összegek csökkentésére. Az alperes írásbeli ellenkérelmét a hiánypótoltatott, jelentős terjedelmű okirati bizonyítékokat is tartalmazó keresetekkel szemben terjesztette elő. Az írásbeli ellenkérelem annak mellékleteivel együtt 100 oldal, nagyszámú, különböző tárgyú okirati bizonyítékkal ellátott. A perfelvételi iratban megtestesülő jogi munka jelentős. Az alperes jogi képviselője a perfelvételi és az azzal egy napon tartott érdemi tárgyaláson mindvégig jelen volt és releváns érdemi nyilatkozatokat tett. A felszámított kamarai jogtanácsosi munkadíj az Ükr. 3. § (2) bekezdés *b)* pont szerint számított összeggel azonos volt. Mérsékelésének az Ükr. 3. § (6) bekezdése alapján akkor lehet jogi alapja, ha az összeg nem áll arányban a ténylegesen elvégzett ügyvédi tevékenységgel. A másodfokú bíróság szerint ez a jogszabályi feltétel nem valósult meg.

[76] Mindezekre tekintettel a Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 383. § (2) bekezdése szerint helybenhagyta.

[77] A felperesek a másodfokú eljárásban is teljes pervesztesek. Ezért az ítéltábla a Pp. 83. § (1) bekezdése alapján, a 87. § (2) bekezdése szerint kötelezte őket az alperes felszámított perköltségének megfizetésére. Annak összegét – az alperes bejelentésére figyelemmel – az Ükr. 3. § (2) bekezdés *b)* pontja és (5) bekezdése alapján állapította meg a 15.000.000 forint pertárgyértékből kiinduló számítással [az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény 39. § (1) bekezdés és a 46. § (1) bekezdés].

[78] A másodfokú bíróság észlelte, hogy az elsőfokú bíróság határozatának rendelkező részében nem szerepeltette a felmerült kereseti illeték összegét. Ezért azt a másodfokú ítélet rendelkező részében meghatározta, továbbá megállapította, hogy a felperesek költségmentességére tekintettel meg nem fizetett 1.200.000 forint fellebbezési illeték a Pp. 102. § (6) bekezdése alapján az állam terhén marad.

[79] Az egyes adótörvények módosításáról szóló 2022. évi XLV. törvény 70. §-ával megállapított Itv. 78. §-ának (4) bekezdése alapján a fizetendő illeték a bírósági határozat jogerőre emelkedésétől – a jelen esetben az ítéltáblai határozat meghozatalának napjától – számított 60. napon esedékes. A Nemzeti Adó- és Vámhivatal illetékbevételei számlájának száma 10032000-01070044-09060018.

[80] A másodfokú bíróság tájékoztatja a felpereseket, hogy az illeték megfizetése során az illetékfizetési kötelezettséget tartalmazó jogerős bírósági határozatot hozó bíróság

megnevezését, a bírósági ügyszámot, valamint a fizetésre kötelezett adóazonosító számát közleményként fel kell tüntetni. Amennyiben az illeték megfizetésére történő felhívásnak önként nem tesznek eleget a megjelölt határidőben, az illeték behajtására és megfizetésére az Itv. és az adóigazgatási eljárásokra irányadó jogszabályok rendelkezéseit kell alkalmazni.

Budapest, 2025. január 9.

Dr. Kovács Helga s.k.
a tanács elnöke, előadó bíró

Dr. Kovács Éva s.k.
bíró

Dr. Bleier Judit s.k.
bíró